

Kalbos patarimai

Apibendriname dažniausiai studentų darbuose pasitaikančias klaidas. Atrodo smulkmenos, bet jos bado akis. Be to, gramatinės ir techninės (grafinės) klaidos apsunkina teksto suvokimą, menkina viso darbo vertę.

Lentelėje pateikiame klaidų pavyzdžių, kuriuos nurodo recenzentai iš įvairių institucijų (Gamtos paveldo fondo, Aplinkos ministerijos ir kt.). Dėkojame jiems. Daugiau informacijos žr. www.vlkk.lt (dešiniajame kampe įrašykite neaiškų žodį, frazę ir pasirinkite paieška „Konsultacijų banke“).

Sėkmės!

Klaidos	Turi būti	Paaiškinimai
-, -	-, –	Brūkšnelis ir brūkšnys yra skirtingi ženklai. Brūkšnys yra skyrybos ženklas, juo (su tarpais) skiriamos sakinio dalys, tiesioginė kalba. Brūkšnys taip pat rašomas (be tarpų) tarp dviejų ar daugiau žodžių ar skaitmenų, žyminčių daiktų bei reiškinių vietos, laiko, kiekio, eilės ribas (pvz.: traukinys Vilnius–Kaunas, 12.30–16.30 val., 2–4 kartus per savaitę, 1930–1939 m., 6–8 cm, p. 33–37 ir t. t.). Brūkšnelio rašymo atvejai aptarti http://www.vlkk.lt/nutarimai/rasyba/bruksnelis.html Minuso ilgis (–) turi būti toks pat kaip pliuso ženklo gulsčiojo brūkšnelio (Worde renkame <i>Alt+0150</i> arba spaudžiamame <i>Ctrl</i> ir <i>minusą</i> skaičių klaviatūroje dešinėje), pvz.: –5.
15%	15 %	Daromas tarpas tarp skaičiaus ir procento ženklo
23°C, 23 °C	23 °C	Žymint temperatūrą tarpas paliekamas prieš Celsijaus laipsnio simbolį. Beje, vartojamas specialus laipsnio ženklas (<i>Alt+0176</i>), o ne pakelta „o“ raidė.
45 °, 45°	45°	Žymint plokščiojo kampo vienetus laipsnius tarp skaičiaus ir vieneto simbolio tarpelis nededamas
53 Lt/ha	1 ha – 53 Lt; už 1 ha 53 Lt; 53 Lt už 1 ha	Mato vienetų litai už hektarą, centai per kilovatvalandę ir t. t. nėra. Gali būti tik km/val., m/s ir pan.
2010 m. rugsėjo mėn. 30 d.; 2010-09-30 d.	2010 m. rugsėjo 30 d.; 2010-09-30	Plačiau žr. http://www.vlkk.lt/lit/nutarimai/rasyba/data-laikas.html
Trisdešimtieji buvo puikus dešimtmetis	Ketvirtasis dešimtmetis (t. y. 1930–1939 m.)	Dešimtis reiškiančių kelintinių skaitvardžių įvardžiuotinės formos nevartotinos
70-ųjų metų jaunimas	Aštuntojo dešimtmečio	
priedas Nr. 1	1 priedas	
viso	iš viso	Bendrajam kiekiui reikšti ar sumuojamai lentelės eilutei pavadinti vartojamas ne <i>viso</i> (plg. rus. <i>всего</i>), o iš viso . Kai lentelėje yra dvi sumavimo pakopos, antrąją galima nusakyti junginiais galutinė suma, visa suma .
ir/ar	ir (ar)	
a/k, A. K.	a. k., asm. k., AK	Asmens kodas
raj.	r.	Rajonas. Daugiau sutrumpinimų žr. http://www.vlkk.lt/lit/nutarimai/rasyba/sutrumpinimai.html

J.Petraitis t.y., ir t.t.	J. Petraitis t. y., ir t. t.	Tarp dviejų sutrumpinimų ar sutrumpinimo ir po jo einančio žodžio paliekamas tarpelis
Habil. dr. prof. Jonas Jonaitis	Prof. habil. dr. Jonas Jonaitis	Visų pirma rašomas pedagoginis vardas ar jo santrumpa (prof., doc.), tada mokslo laipsnis (habil. dr., dr.).
tame tarpe	iš jų; tarp jų	Tame tarpe tinka keisti posakiu iš jų . Pvz.: <i>Tėvas žemės turėjo dešimt hektarų, iš jų šeši hektarai ariamos</i> . Minint įtraukiamą kiekį tinka junginys tarp jų , pvz.: <i>Į valdybą išrinkta dešimt narių, tarp jų dvi moterys</i> . Kartais tinkamiausi pakaitai būna kiti žodeliai, pvz.: <i>Projektai bus pateikti, taip pat (beje, aišku, žinoma, suprantama) ir Seimui</i> . Tame tarpe tinka vartoti kai kalbame apie grindų plyšį ir pan., pvz.: Tame tarpe radau monetą .
ženkliai, žymiai	daug, labai, itin, smarkiai, gerokai, kur kas, nemažai	
„žodžiai”, „žodžiai”, «žodžiai».	„žodžiai“	Lietuviškos kabetės, deja, skiriasi nuo anglišku, skandinaviskų ar rusiskų

Keičiant pastraipos formatą arba taisant tekstą jame dažnai į kitą eilutę nusikelia santrumpos, įvairūs ženklai. Norint to išvengti tvarkingame tekste atskiriant pirmą vardo raidę, metų, valiutos, mato vienetų ir kitus sutrumpinimus, procento ženklą ir pan. po susijusių žodžių ar skaičių (kartais prieš) vietoje įprasto tarpo (*Space*) turi būti renkamas nepertraukiamas tarpas (*Ctrl+Shift+Space*). Jeigu tekste rodomi formatavimo ženklai tai nepertraukiamas tarpas ekrane atrodys panašiai kaip laipsnio simbolis.

Pasvirasis (įžambusis) brūkšnis paprastai vartojamas tam tikrai alternatyvai žymėti (atitinka jungtuką arba). Pvz., tarp telefono ir fakso sutrumpinimų, jei jų numeris tas pats, galima rašyti: Tel. / faks. 212 65 75; tarp alternatyvių gramatinių formų ar konstrukcijų, galinčių viena kitą pakeisti: Jis atsikratė įkyraus pašnekovo / įkyriu pašnekovu / nuo įkyraus pašnekovo; tarp pasakymų keliomis kalbomis, pvz., rūkas / mist. Atkreiptinas dėmesys, kad vartojant pasvirąjį brūkšnį tarp žodžių ar jų sutrumpinimų abipus brūkšnio paliekami tarpai.